

Hans Hendriksen

Hans Frederik Hendriksen

6.6. 1913-11.4. 1989

Af Jes Asmussen

Ved Hans Hendriksens bortgang i april forrige år blev kontinuiteten i dansk indologis glørværdige historie smerteligt brudt.

Den indisk-østerlandske filologi, som disciplinen retteligen kaldes i universitetshistorien, har rødder langt tilbage i tiden og overgås blandt de orientalske filologier i alder kun af semitisk filologi, hvis første repræsentant var ingen ringere end Hans Tausen, lektor i hebraisk.

Man kan med en vis ret sige, at det var fæstebondens søn fra Ørsted Sogn på Fyn, den senere universitetsbibliotekar og professor i litteraturhistorie og ikke mindst Rasmus Rasks støtte og fortalere, *Rasmus Nyerup* (1759-1829), der banede vejen for studiet af det gamle Indiens sprog- og kulturhistorie som akademisk disciplin ved Københavns Universitet. Rasmus Nyerup var et djærvt og klogt menneske med et sundt syn på livet og menneskene. Da han, theolog af uddannelse som han var, for første og eneste gang stod på prædikestolen i Ørsted – og det var udelukkende for at glæde sin gamle fader – valgte han som tekst – det var i 1779 – de ord af Salomo: »Herre, giv mig ikke armod eller rigdom, men tildel mig mit beskikkede brød«.

Rasmus Nyerup var blevet inspireret af den danske oversættelse af William Jones' engelske oversættelse af Kālidāsa's Śakuntalā, som hans gamle skolekammerat *Hans West*, rektor ved den danske skole i Christianssted, St. Croix, havde besørget, og af det for europæisk indologi helt afgørende værk, Fr. Schlegels *Über die Sprache und Weisheit der Indier* (Heidelberg 1808). I årene 1820-1825 holdt Rasmus Nyerup en række forelæsninger til indførelse i det gamle Indiens litteratur og mytologi. Ifølge indledningsforelæsningsens titel ville han også give en »Udsigt over Europas gradvise Bekjendtskab med Sanskritlitteraturen indtil 1759«. Men skulle der drives ansvarlig forskning, måtte man naturligvis være fortrolig med sanskrit. Og her satte Rasmus Nyerup sin lid til Rasmus Rask, der i St. Petersborg, hvor han ventede på at kunne fortsætte sin rejse til Persien og Indien, just var begyndt at udarbejde en sanskrit-grammatik.

Og Rasmus Rask selv havde intet imod at afbryde rejsen og vende tilbage til København og færdiggøre sin grammatik. Dog skulle det gå anderledes, idet der skaffedes ham økonomisk hjælp, så han kunne fortsætte sin orientrejse, og grammatikken blev desværre aldrig til noget. Men blivende betydning også for Indien-filologien fik Rask naturligvis gennem grundlæggelsen, sammen med Jacob Grimm (1785-1863) og Franz Bopp (1791-1867), af den sammenlignende sprogvidenskab.

Selv om Rasks efterfølger som professor i de østerlandske sprog, holsteren Carl (eller Karl) Theodor Johannsen (1804-1840) læste over sanskritekster, men i øvrigt som sine forgængere først og fremmest helligede sig hebraisk og arabisk, skulle der dog gå nogle år, før den første egentlige lærestol i indisk-østerlandsk filologi blev oprettet. Og indehaveren blev en af C. Th. Johannsens tilhørere, N. L. Westergaard.

Niels Ludvig Westergaard, stor både som indolog og iranolog, var professor fra 1845 til 1878, da Viggo Fausbøll overtog lærestolen, som han havde indtil 1902. Med Fausbøll kom pāli-filologiens store tid, der – kan man vist uden overdrivelse sige – nåede en foreløbig kulmination under Dines Andersen, der var professor fra 1903 til 1928. Han efterfulgte som professor den især for sine undersøgelser af det store epos Mahābhārata kendte og respekterede Søren Sørensen, der blev udnævnt i 1902, men døde samme år syv måneder efter sin udnævnelse, 54 år gammel.

Det var Dines Andersen, udgiveren (1901-1907) af den stadig over den ganske verden anvendte *A Pāli Reader with Notes and a Glossary* (genoptrykt i Japan 1968, i Indien 1979), der i nært samarbejde med svenskeren Helmer Smith (1882-1956) tog initiativet til *A Critical Pāli Dictionary* med min kollega – dog med den forskel, at han virkede i 30 år, jeg kun i 5 (1955-60) – som lærer ved Det Kgl. Vajsenhus, en af forskningshistoriens stormænd, Vilhelm Trenckners (1824-1891) omfattende håndskrevne ordsamlinger som grundlag. Det var et gigantarbejde, langt større end Dines Andersen og Helmer Smith havde forestillet sig, da de meddelte, at det »must of course be calculated to cover at least fifteen years«. Det er mange år siden, disse ord blev skrevet, og ordbogen er i dag endnu ikke blevet færdig med vokalerne. Men der står international respekt og beundring om *A Critical Pāli Dictionary*, og det skyldes i ikke ringe grad Hans Hendriksens arbejde. Men det var mere af nød end af lyst, for i grunden afskyede Hans Hendriksen ordbogsarbejde. Men *A Critical Pāli Dictionary's* historie vil jeg ikke komme nærmere ind på, for den har Else Pauly på eminent vis fortalt i Københavns Universitet 1479-1979 Bind VIII.

I 1928 efterfulgte Poul Tuxen Dines Andersen som professor i indisk-

østerlandsk filologi, og pāli-filologien trådte i baggrunden – men blev ingenlunde forsømt – til fordel for, som det blev sagt, »Sanskritlitteraturens raffinerede Poesi og subtile Tænkning«.

I 1951 blev Poul Tuxen emeritus, og Hans Hendriksen, den fornemme repræsentant for den rendyrkede lingvistik, kom – efter kaldelse – til lærestolen i København fra Uppsala Universitet, hvor han i fire gode år havde virket som professor i sanskrit med jämförande språkforskning som sin lærer Helmer Smiths efterfølger.

Og Hans Hendriksen var usædvanlig godt rustet og havde alle forudsætninger for at kunne varetage embedet. Han havde studeret især hos Holger Pedersen, hos hvem han tog magistergraden i sammenlignende sprogvidenskab i 1937, fem år efter studentereksamen. Derpå studieophold i Leipzig 1937-1938, hvor han bl.a. gik videre med hettitisk hos Johannes Friedrich på det gode grundlag, hans gamle lærer Holger Pedersen havde lagt, i Paris 1938-1939 hos giganter som Jules Bloch, Émile Benveniste og Joseph Vendryes og i Uppsala forårssemestrene 1940 og 1941 hos Helmer Smith. 1943-1947 var Hans Hendriksen universitetsadjunkt i København, i 1944 blev han dr. phil. og, som sagt, i 1947 professor i Uppsala. Året før han kom til København (1950), var han blevet medlem af Kungliga humanistiska vetenskapssamfundet i Uppsala. Først i 1977, forunderligt sent, blev Hans Hendriksen medlem af vort Selskab. Han kom ofte og gerne og følte sig hjemme, og han glædede sig oprigtigt og af hjertet over samværet med venner og kolleger.

Som forsker og lærer står Hans Hendriksen som den store repræsentant for den solide, sobre, alt fantasteri skyende videnskabelige metode. Jeg har valgt disse ord, fordi det er et citat, et citat, der skarpt og klart markerer og karakteriserer også Hans Hendriksens forskning. Disse ord står at læse i Berlingske Tidende den 24. januar 1917, og det var min forgængers forgænger professor Arthur Christensen, der skrev dem om Vilhelm Thomsen på hans 75-års fødselsdag. Og jeg mener ikke, at sammenligningen er malplaceret. Tværtimod!

Men Hans Hendriksen skilte sig selv, førte sig ikke frem. Og det havde han heller ikke nogensomhelst grund til, for folk med sans for kvalitet, faglig som menneskelig, kendte ham jo. Jeg erindrer så tydeligt de allerførste ord, min gamle lærer i khotan-sakisk, et middeliransk sprog, Sir Harold Bailey, Queens' College, Cambridge, overhovedet sagde til mig. Det var: »Hvordan har min kære ven Hans Hendriksen det?«. I Sir Harold's mund var det uhørt kærtegnende ord. Men det var gode ord, for Hans Hendriksen var totalt hævet over enhver form for arrogant-

ce og nedladdenhed. Da jeg som ung kandidat studerede påli hos Hans, var min eneste medstuderende et overordentligt talentfuldt menneske, hvis begavelse imidlertid bevægede sig i grænseområdet mellem genialitet og galskab.

Hans Hendriksen beundrede genialiteten og accepterede nænsomt galskaben.

Hans Hendriksens forskning var præget af gedigen soberhed og kompromisløs klarhed. Man kunne måske have formodet, at han i arv fra sin fader, landinspektør, kommitteret i indenrigsministeriet Kai Hendriksen, der som topograf deltog i en af Yale University arrangeret og gennemført større ekspedition til Peru og Andesbjergene, havde fået en længsel efter fremmede og eksotiske lande, men det var ingenlunde tilfældet. Det var ikke Østens mystik, der drog ham til Himalaya.

Det okkulte, det dunkle og det »overnaturlige« var Hans inderligt imod, og det fangede ham ikke. I denne sammenhæng mindes jeg ganske tydeligt en episode fra den internationale orientalistkongres i New Delhi i 1964. Gordon Wasson, en særdeles velhavende amerikansk bankmand, der nu som pensionist udelukkende helligede sig sin store passion, shamanernes brug af giftsvampe for at komme i trance og ekstase – i øvrigt en hengiven ven af vort Selskab, vistnok især på grund af venskabet med L. L. Hammerich – og jeg gik en dag gennem Det røde Fort, stormogulernes residensområde i Old Delhi, og kom til sidst til en terrasse, flankeret af kejser Akbars harempalads og audienshal, og kunne herfra neden for os se et udtørret flodleje, hvor små grupper mennesker søgte at tiltrække sig besøgendes opmærksomhed med deres kunster: nogle smådrengene med dvaske og uvillige brilleslanger, en mand med en stor sort bjørn, som han dansede med og så en mørkt tilhyllet kvinde, der stirrede intenst på os, sammen med sine to små døtre, forkomne og magre. De ville optræde for os, og vi gav dem alt, hvad vi havde af småskillinger. Og ventede spændt. Så lagde den ene lille pige sig ned i sandet, og søsteren dækkede hende til med et tyndt stykke farvestrålende klæde. Og derefter skete noget mærkeligt, mig den dag i dag ganske uforklarligt: Pludselig stivnede den lille pige og begyndte at stige til vejrs, op til ca. halvanden meter fra sandet, helt dækket af klædet. Hun svævede deroppe en 10-15 sekunder og faldt så ned, abrupt, rejste sig og ømmede sig. Jeg kunne se, at Gordon Wasson var i vildrede – som jeg var. Til sidst gav han sig og spurgte mig: »Så du noget mærkeligt?« Og det måtte jeg naturligvis sige ja til. Vi gik tavse, forvirrede den lange vej tilbage til hotellet, hvor vi fortalte en indisk kollega, professor i buddhistisk filosofi, om tildragelsen, og hans eneste

kommentar var: »In India anything can happen.« Da vi om aftenen sad sammen med Hans Hendriksen, som vi plejede, fortalte jeg ham, hvad vi havde oplevet, og hans svar kom prompte: »Det skal du ikke tro på. Det er gøgl og bedrag.« Men efter nogle få sekunders tøven tilføjede han: »Men det er i grunden godt gjort.« Jeg tror, det er det nærmeste, Hans nogen sinde er kommet en reserveret anerkendelse af Østens gøgl og tant!

Nej, det var det, der kunne forstås og interpreteres rationelt, der var Hans Hendriksens hovedanliggende. Det solide håndværk af fornemste karat. En forestilling om sådanne værdier kan han meget nemt have fået fra sin bedstefader, den store xylograf Frederik Hendriksen, »den ubetinget væsentligste fornyer af dansk boghåndværk«, som han med rette er blevet kaldt (Poul Steen Larsen i DBL Bind 6, 1980, p. 257).

Universitetets prisspørgsmål for året 1939 i sammenlignende sprogvidenskab var: »Der ønskes en Fremstilling af Teorien om de indoeuropæiske saakaldte Laryngaler, saaledes som denne Teori har udviklet sig i sine Hovedtræk fra og med Herman Möller og Ferdinand de Saussure indtil den nyeste Tid, samt en Undersøgelse af, på hvilke Maader Kendskabet til Hittitisk kan siges at bidrage til denne Teoris Videreførelse«. Der indkom én besvarelse, under mærket »Aliquis«. Det var mag. art. Hans Hendriksens, og den vandt guldmedalje. Det er ganske karakteristisk for Hans Hendriksens forskningsinteresse i det hele taget, at besvarelsens første del, den historiske side af opgaven (fremstillingen af teoriens udvikling) ikke var netop det, som bedømmerne, L. L. Hammerich, O. E. Ravn og Louis Hjeltslev, havde ventet, selv om de dog måtte indrømme, at der »her er givet klare og indsigtfulde referater«. Men hvad besvarelsen af opgavens anden del angår, Hans Hendriksens *egen undersøgelse* af forholdene i hittitisk, er lovordene mange og gode og anerkendelsen ubetinget. Undersøgelsen betegnes som »overordentlig for tjenstfuld«, og bedømmerne fortsætter: »I dette afsnit, som er afhandlingens hoveddel, viser forfatteren sig som en fuldt moden forsker og gennemfører en undersøgelse, der maa siges at naa adskilligt ud over, hvad man med rimelighed kunde vente af en besvarelse af en prisopgave.« Det er en afhandling, der kan »siges at naa det usædvanlige«.

Og det blev til endnu mere, thi Hans Hendriksen arbejdede videre med laryngalteorien, fordybede sig i den og udgav et helt enestående værk, Untersuchungen über die Bedeutung des Hethitischen für die Laryngaltheorie (Selskabets Historisk-filologiske Meddelelser. XXVIII,2 fra 1941). Hvorfor helt enestående? Fordi det ville have været suverænt banebrydende, *dersom* det havde været internationalt kendt, men krigs-

årene og de første efterkrigsår lagde sig i vejen. For i denne bog, der i øvrigt har en fremragende forskningshistorisk gennemgang af, hvad der indtil da forelå, rummes så megen ny erkendelse, som andre senere har »opdaget«, uden at kende Hans Hendriksens bog.

I Münchener Studien zur Sprachwissenschaft 31, 1972, p. 53 ff. skrev Heiner Eichner afhandlingen *Die Etymologie von heth. mehur*, og han konkluderer (p. 72): »Trotz der – wie nicht anders zu erwarten – geringen Zahl von sicheren Beispielen (*mēhur*, *šēhur*, *hēkur*, ^E*hištā*-, ^{LU}*hippara*-) dürfte die Folgerung, dass uridg. *ē* neben H_2 ($\bar{e}H_2$, $H_2\bar{e}$) seine Qualität bis ins Hethitische halten konnte, unausweichlich sein«, og senere i sin afhandling betegnede Eichner denne »Folgerung« som en »Lautgesetz«! Og i lingvistkredse taler man nu om »Heiner Eichners Lov«, men den burde retteligen hedde »Hans Hendriksens Lov«, for den er klart formuleret i hans bog, men uden at den blev kaldt »Lov«; for Hans, der stod for det solide, sikre håndværk, var skeptisk netop p.gr. af de få sikre eksempler, men han var den første, der her så noget, der *kunne* være en lov! Og lad mig tage endnu et eksempel: Efter at have forelagt og diskuteret nogle sproghistoriske problemer, skriver Hans Hendriksen (p. 82 i bogen) afsluttende: »Obgleich es nicht geleugnet werden kann, dass die Annahme eines solchen Lautgesetzes eine gute Lösung des vorliegenden Problems wäre, widersprechen ihr doch zu gewichtige Umstände, als das man daran glauben könnte«. Den tankens klarhed, der var Hans Hendriksen egen, formulerede skarpt og distinkt en lydlov, og den hjertets renhed, der var lige så karakteristisk for ham, ville ikke føre nogen bag lyset og fortie, at der *kunne* siges noget imod. Ikke nær så klart og fornemt formuleret forelagdes ikke desto mindre dene lydlov 37 år senere, men uden reservation og uden henvisning til Hans Hendriksens værk. Det skete med Norbert Oettinger's *Die Stammbildung des hethitischen Verbuns*, Nürnberg 1978 (p. 462 ff.).

Når Hans Hendriksen blev stillet over for en opgave af faglig art – det administrative lå slet ikke for ham – påtog han sig den samvittighedsfuldt og grundigt. Da han f.eks. for nogle år siden skulle bedømme en med erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad for øje indsendt afhandling, gav han sig med ildhu til at studere tibetansk, fordi han indså, at afhandlingens særlige karakter krævede det, hvis bedømmelsen skulle være retfærdig. Og Hans klarede det suverænt! Men samme karakteristiske samvittighedsfuldhed lagde han også for dagen, da han i efteråret 1939 – som sagt uden større entusiasme – blev medarbejder ved *A Critical Pāli Dictionary*, men som bekendt er intet så galt, at det ikke er godt for noget. For

her fik Hans Hendriksen, som han selv engang udtrykte det, »et rigt stof at arbejde med«. Jeg vil modificere dette lidt og foretrække at sige, at han fik et stof at arbejde med, der blev rigt under hans hænder. Resultatet blev afhandlingen *Syntax of the Infinite Verb-Forms of Pāli*, som han i oktober 1944 forsvarede for den filosofiske doktorgrad. Det er et indlysende vigtigt værk, rigt på betydningsfulde opdagelser. Else Pauly, fhv. lektor i pāli ved Københavns Universitet og Hans Hendriksens nære medarbejder, skriver i Universitetshistoriens 8. bind: »Indholdet er rigere end titlen umiddelbart giver indtryk af, idet brugen af participier og andre infinite verbalformer spiller en stor rolle i de indiske sprog, og der er mange oplysninger at hente om verbernes brug i det hele taget både i pāli og sanskrit«. Men, må jeg tilføje, Hans Hendriksens omhyggelige arbejde ville i langt højere grad være kommet til sin ret og have vundet langt mere fortjent påskønnelse, hvis det havde haft et fyldigt indeks, der umiddelbart satte læseren i stand til at finde frem til dets nye landvindinger. Det peger hans gamle lærer Jules Bloch da også på – skønt kun med en en passant-bemærkning – i sin rosende anmeldelse i *Journal Asiatique* 234 (Paris 1943-1945, p. 371-373) efter med glæde at have konstateret, at »Monsieur Hendriksen«, der tidligere havde kvalificeret sig om »comparatiste«, nu fremtræder som »un spécialiste du pāli«!

I de følgende år offentliggjorde Hans Hendriksen en række afhandlinger, der lå i forlængelse af hans pāli-studier (som f.eks. *A syntactic rule in Pāli and Ardhamagadhi*, *Acta Orientalia* XX, 1947), men i begyndelsen af 1950'erne indtrådte der et vendepunkt i Hans Hendriksens forskning, et vendepunkt af banebrydende art for indisk dialektologi.

I tre perioder, fire måneder i 1952-1953, seks måneder i 1964 og endelig i 1984 – i første og tredje periode sammen med sin hustru, blandt venner kaldt Jasse – levede Hans Hendriksen i den lille by Simla og nogle landsbyer nordøst og øst for Simla i Himachal Pradesh i det nordvestligste Indien og drev dialektstudier. Resultatet blev gigantværket, Hans Hendriksens opus magnum, *Himachali Studies*, i tre bind: I. Vocabulary, II. Texts og III. Grammar (alle trykt i Selskabets Historisk-filosofiske Meddelelser Vol. 48, henholdsvis 1976, 1979 og 1986). At der her virkelig er tale om et arbejde af kolossalt stor betydning, skyldes også den enkle omstændighed, at Hans Hendriksens forskningsindsats samtidig var en redningsaktion, idet de dialekter, han så kyndigt beskrev, i deres renhed er ved at forsvinde som levende sprog. Når feltstudier ikke længere er mulige, er *Himachali Studies I-III* det eneste grundlag, sprogforskningen kan arbejde videre på.

Hans Hendriksens indtrængende studier satte ham endvidere i stand til at foretage en langt mere eksakt klassifikation af dialekterne i Himachal Pradesh. Deres nabosprog var og er tibetansk, hindi og panjabi, og de blev selv kaldt *vestpahari* – en betegnelse formuleret af G. A. Grierson – indtil Hans Hendriksen kunne fastslå, at der ikke foreligger nogen specifik genetisk relation mellem *vestpahari* og de sproggrupper, der hidtil er blevet benævnt og i en vis udstrækning stadig benævnes *central-pahari* (garhvali f.eks.) og *østpahari* (nepali). Hans egen betegnelse, *himachali*, er derfor både naturlig og dialektologisk helt dækkende.

Under sine tre ophold i Simla-området – det sidste, i 1984, under vanskelige forhold, idet han på grund af en ryglidelse måtte tilbringe uger i liggende stilling, med en båndoptager på maven – vandt Hans Hendriksen ny lingvistisk indsigt i et område, der hidtil – mildt sagt – har været ganske utilstrækkeligt kendt og belyst. Resultatet blev, som nævnt, storværket *Himachali Studies*, med en ordliste omfattende ca. 4500 ord i bind I, med tekster indledt med interessante genrehistoriske bemærkninger – det var ellers ikke Hans' stærke side – i bind II og endelig med bind III. Grammar, hvor han deskriptivt og komparativt-genetisk behandler fonologien, til hvis forståelse Eli Fischer-Jørgensen var ham til stor hjælp, samt morfologien og syntaksen i de to himachali-dialekter, han havde udvalgt sig som egentlige forskningsobjekter, *kotgarhi* og *kochi* (i tekstbindet dog også eksempler fra andre himachali-dialekter, især *kyonthli*).

Hans Hendriksen havde gode informanter i Himachal Pradesh, og mange blev hans venner for livet. Det var uspolerede mennesker, der forstod ham, som han forstod dem. Derfor kunne han også i forordet til *Himachali Studies I* skrive, at han sammen med sin hustru nød »the wonderfully light air of the hills and more than anything else the company of the loveable population living there, the charming and gay Paharis«.

Desværre forundtes det ikke Hans Hendriksen at kunne læse de varmt anerkendende og uforbeholdent rosende ord, hans fagfæller havde at sige om hans store forskningsindsats. Lad mig blot citere nogle sætninger fra dr. C. Shackle's meget grundige anmeldelse i BSOAS Vol. LII (1989), p. 167-168:

»These three volumes, together amounting to some 600 pages published over ten years, collectively comprise a magnificently full study of two Himachali dialects, based on materials collected by Professor Hendriksen in a series of field-trips extending over thirty years. The result of his prolonged dedication to the comprehensive presentation and minute

analyses of material from a peculiarly interesting region is a majestically rounded set of studies, which will command a place on the shelves of all scholars concerned with New Indo-Aryan for many years to come«.

Som forsker var Hans Hendriksen af format, som han var det som menneske. Man følte det som et privilegium at være hans ven. Og man beundrede hans mod og brændende idealisme. Når Hans Hendriksen så uretfærdighed, uret og menneskelig uanstændighed, trådte han frem og kæmpede og vidnede, om så skulle være, til skade for sig selv. F.eks. – på et højere plan – den måde, hvorpå Europas følelseskoldt ofrede de baltiske stater, og hans indignation i den anledning, en indignation, der ikke blot gav sig udslag i ord, men også i handling, ved økonomisk bistand af de trods alt beskedne midler, han havde til rådighed. Men også zigeunerens sag talte han, denne overalt forfulgte og kuede minoritet, om hvis sprog han i øvrigt skrev nogle fremragende afhandlinger.

Hans Hendriksen ville det retfærdige, det menneskeligt værdige, det ægte, og han var disse kvaliteters uforfædede advokat, også i det nære. De gamle israelitter kunne sige om en mand, at han var en *ish tamim*, en mand, der er tamim. Ordet er næsten uoversætteligt, men det betegner en mand, der er helstøbt, en mand, hvis integritet er ukrænket og ukrænelig, et renfærdigt menneske. Eller som Salme 15 udtrykker det: »Den, som vandrer renfærdigt og øver ret og taler sandhed af sit hjerte«.

הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צְדָק
וְדַבֵּר אֱמֶת בְּלִבָּבוֹ :

Men Hans kunne kæmpe ufortrødent på alle fronter, fordi han havde tryghed bag sig, trygheden i familiens skød, hos Jasse, døtrene Tove og Anna, svigerbørn og børnebørn. Det gav ham styrke. Æret være Hans Hendriksens minde.

For gavmildt ydet hjælp står jeg i dyb taknemmelighedsgæld til dr.phil. Jens Elmegaard Rasmussen og forhv. lektor i pāli Else Pauly.

Bibliografi

Etymologien (Indogermanische Forschungen LVI, 1938, p. 21-28). Anmeldelse i Indogermanische Forschungen LVII (1940), p. 300 f. af: Alfonsina Braun, Il tessico ittita nei suoi riflessi indoeuropei (Atti dei Reale

- Istituto Veneto di scienze, lettere et arti, XCV, 2), Venedig 1936, p. 365-411.
- Undersuchungen über die Bedeutung des Hethitischen für die Laryngaltheorie (Vidensk. Selsk. Hist.-filol. Meddelelser XXVIII, 2, 1941). (Anmeldelser af Walter Couvreur (OLZ 46 (1943), p. 270-272) og af Martín Sánchez Ruipérez (Emerita 15 (1947), p. 221-225).
- Syntax of the Infinite Verb-Forms of Pāli, Copenhagen (Munksgaard, 1944). (Anmeldelse af Jules Bloch (JA 234 (1943-1945), p. 371-373) og af Louis Renou (BSL 43,2 (1946-1947), p. 23-25).
- A syntactic rule in Pāli and Ardhamagadhi (Acta Orientalia XX, 1947, p. 81-106).
- The active and the passive (Språkvetensk. Sällskapet i Uppsala Förhandlingar 1946-48, 1948, p. 61-76).
- On the meaning of Skr. bhavati (Acta Orientalia XX, 1948, p. 206-15).
- The three Conjugations in Sinhalese (BSOAS, 1949).
- The personal ending of the 2. pl. med.-pass. in Latin (Archív Orientální XVII, 1949, 1, p. 310-14).
- Zigøjnerne og deres sprog (Kungl. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Uppsala, Årsbok 1951).
- Præpositionernes syntaks i det europæiske zigøjnersprog (Festskrift L. L. Hammerich, Gads Forlag, København 1952, p. 130-139).
- Two Problems in Indo-Aryan (BSOAS, 1957).
- Anmeldelse af J. Brough, The Gāndhārī Dharmapada (Acta Orientalia XXVII, p. 68-74).
- Reflections on Phonematic Analysis with special regard to a Himachali Dialect (Pratidānam F.B.J. Kuiper, Mouton, The Hague, 1968).
- A Tale in a Himachali Dialect (WZKSA XVII, 1973, p. 111-116).
- Review of R.L. Turner, A comparative dictionary of the Indo-Aryan languages (Acta Orientalia XXXVII, 1976, p. 304-08).
- Himachali Studies, I. Vocabulary, 1973; II. Texts, 1979; III. Grammar, 1986 (Vidensk. Selsk. Hist.-filol. Meddelelser, 48,1-3). (Anmeldelse af C. Shackle (BSOAS LII (1989), p. 167-168).
- Vowel sequences in two Himachali dialects (Kalyānamitrārāganem. Essays in Honour of Nils Simonsson, 1986, pp. 99-103).
- A language group and its position: thoughts of linguistic relationship (Acta Linguistica Hafniensia Vol. 20, 1987, p. 29-53).
- A Himachali Tale with Linguistic Notes, especially on the Sentence Position of the Verb (Indologica Taurinensia XIV, 1987-88, Colette Caillat Felicitation Volume).